

**ПАРЛАМЕНТЫН ТАНХИМД ГИШҮҮДИЙГ СУУЛГАХ ДАРААЛАЛ БОЛОН ТҮҮНТЭЙ ХОЛБООТОЙ
МАРГААНЫГ ХЭРХЭН ШИЙДВЭРЛЭХ ТАЛААРХ БУСАД ОРНЫ ТУРШЛАГА**
(ХАРЬЦУУЛСАН СУДАЛГАА)

Р. Хатанбаатар, Б. Хатантуул

Улсын Их Хурлын Тамгын Газрын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Б. Болдбаатарын захиалгаар Парламентын Танхимд гишүүдийг суулгах дараалал болон түүнтэй холбоотой маргааныг хэрхэн шийдвэрлэх талаарх бусад орны туршлагыг харьцуулан гүйцэтгэв. Уг асуудлын хүрээнд Австрали, Шинэ Зеланд, Энэтхэг, ОХУ, Солонгос, Канад, Сингапур, Финланд, Испани улсуудыг судалсан болно.

Судалгаанаас үзэхэд:

- Австрали, Шинэ Зеланд, Солонгос, Энэтхэг улсын хувьд бол Спикер суудал хуваарилах болон дарааллын асуудлыг шийдвэрлэдэг байна.
- ОХУ хувьд түр ажлын хэсэг байгуулан, гишүүдийг Танхимд суух суудлын дарааллыг тогтоодог байна.
- Норвеги улсын хувьд бол сонгогдсон тойргийнхоо нэрийн цагаан толгойн дарааллаар Танхимд суудаг.
- Канад, Сингапур, Финланд, Испани улсуудын хувьд Парламентын дэгийн тухай хууль болон Парламентын дүрэмдээ нарийвчлан тусгаагүй.

Австралийн Хамтын Нөхөрлөл

Төлөөлөгчдийн танхимын дүрмийн 24 дүгээр зүйлийн А-д заасны дагуу удирдлагын хэлбэр /government/¹³¹ солигдоогүй тохиолдолд шинэ Парламентад улиран сонгогдсон гишүүн урьдах Парламентын Танхим дахь суудлаа хадгалж болно. Мөн тус дэгийн 24 дүгээр зүйлийн Б -д заасны дагуу Танхимд суудал хуваарилах асуудлаар маргаан гарах тохиолдолд Спикер асуудлыг шийдвэрлэнэ.

Жич: Гишүүн суудал хуваарилахтай холбоотой хүсэлтээ Парламентын Гүйцэтгэгч /Serjeant at Arms/-д¹³² гаргаж болно. Суудал хуваарилахтай холбоотой маргааныг 24 дүгээр зүйлийн Б-д заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

Seating

The Chamber has a horse-shoe shaped seating arrangement, with Members from the governing party or parties sitting on the right of the Chair and the Members from the opposition parties and other non-government Members on the left. The front bench seats

¹³¹ Л. Өлзийсайхан. Парламентын хуралдааны дэгийн онол, арга зүй., 2010 он 46 -р талд Парламентын дэгээр зохицуулаагүй асуудлын тухайд юуны өмнө спикерт байнгын буюу онцгой тохиолдолд дэгд асуудлыг шийдвэрлэхээр өөрчлөлт оруулах эрх олгох замаар тулгарсан асуудлыг шийдэх боломжтой байдаг байна.

1. Бодит зохицуулалт - дэгээр зохицуулагдаагүй асуудлыг нөхөх зорилго бүхий Спикерийн шийдвэр,
2. Процедурын зохицуулалт-дэгэр аль хэдийн зохицуулсан зохицуулалтыг илүү уян хатан, зохистой үр дүнтэй болгож өөрчлөх зорилго бүхий Спикерийн шийдвэрээр зохицуулж болдог ба түүнчлэн Парламентад тогтсон уламжлалт ёсоор асуудлыг шийдвэрлэж болдог.

¹³² Standing orders of the House of Representatives

on the right hand of the Speaker are reserved for Ministers (S.O. 23). Similarly, the front bench seats on the left hand of the Speaker are reserved for the Opposition Executive (shadow ministers'). The two chairs on the right of the Table are, by practice, reserved for the Prime Minister and the Deputy Prime Minister but are also occupied by other Ministers or Parliamentary Secretaries when they are in charge of the business before the House. Similarly, the two chairs on the left of the Table are reserved for the Leader and Deputy Leader of the Opposition but may be occupied by Members leading for the Opposition in the business before the House.

Other Members have allotted seats. A Member's request for the allocation of a seat should be made to the Serjeant-at-Arms but any question arising regarding the seats to be occupied by Members is determined by the Speaker (S.O. 24(b)). A Member is entitled to retain the seat occupied at the end of the previous Parliament (S.O. 24(a)) (except when a change of government necessitates a change of sides).

Шинэ Зеланд

Төлөөлөгчдийн танхимын дүрмийн ¹³³ 37 дугаар зүйлд зааснаар уламжлал болж тогтсоны дагуу нам тус бүр Танхимд өөрийн хэсэгтэй байх бөгөөд Спикер Танхим дахь гишүүдийн суудлын талаарх аливаа маргааныг шийдвэрлэнэ гэжээ.

Seating in the Chamber

The Prime Minister, Deputy Prime Minister, Leader of the Opposition and deputy to the Leader of the Opposition sit facing each other in recognised front bench seats. Their respective whips are seated immediately behind them. Other Ministers and members are allocated seats within the area of the Chamber occupied by the party to which they belong on a basis determined by the party. As far as practicable, each party occupies a block of seats in the Chamber, so that its members are seated contiguously. [16] A member who is under suspension from his or her party continues to be seated within the area of seating allocated to that party. [17] It is also a recognised practice that, if at all possible, every party leader should have a front-bench seat.

The Speaker resolves any disputes about seating that may arise. [18] This generally involves the Speaker determining which area of the Chamber particular parties are to have allocated to them if the parties themselves cannot agree on this. Within these areas the allocation of seats to individual members of each party is left to the party leaders and their whips, and the Speaker does not intervene. [19]

Энэтхэг

Бүгд Найрамдах Энэтхэг Улсын Парламентын Лок Сабха /доод танхим / танхимын Процедурын болон үйл ажиллагааг удирдлагаар хангах дүрмийн¹³⁴ 2 дугаар бүлгийн 4 -т

¹³³ Тухайн Парламентад олонхи болсон улс төрийн нам, эвсэл Спикерийн баруун талд харин цөөнхи болон бусад гишүүд зүүн талд суудаг. Иймээс тухайн улиран сонгогдож байгаа гишүүний намын харьяалалаас шалтгаалж хуучин суудалдаа сууж болох үгүй нь хамаарна.

¹³⁴ Уламжлал, түүхийн үүднээс Парламентын гүйцэтгэгчийн гол үүрэг нь парламентын танхимын ёслол, аюулгүй байдал болон аж ахуйг хэвийн байлгах байсан бол одоо үед үүрэг нь илүү өргөн болж Төлөөлөгчдийн танхимын бүх хэрэгцээг хангах орчин үеийн ажлын аппарат болон хөгжсөн байна.

Парламентын гүйцэтгэгчийн гол үүрэг бол парламентын хуралдааны үед эмх журам сахиулах, Дэгийн хуулийг мөрдүүлэхэд спикерт туслах юм. Гүйцэтгэгч ба түүний ажилтнууд нь эмх замбараагүй байдал үүсгэсэн хүмүүсийг танхимаас гаргах, албаны хүмүүс болон хэвлэл мэдээллийнхнийг танхимд байхыг зохицуулна. Парламентын гүйцэтгэгч мөн гишүүдийг бүртгэх,

зааснаар гишүүд Спикерийн тогтоосон дарааллаар Танхимд суудалд сууна.

ОХУ

Оросын Холбооны Улсын Төрийн Думын Регламентын Төрийн Думын ажлын ерөнхий журмын 32 дугаар зүйлийн 2 ийн 1 -т зааснаар Депутатын түр ажлын хэсэг нь шинээр сонгогдсон гишүүдийг Төрийн Думын хуралдааны танхимд хуваарилан суулгах схемийг батална.

НОРВЕГ

Норвегийн Парламентын процедурын дүрмийн¹³⁵ 1 дүгээр бүлгийн 4 дүгээр зүйлд зааснаар гишүүд Стортиингийн танхимд¹³⁶ сонгогдсон тойргийнхоо нэрийн цагаан толгойн дарааллаар суудалд сууна.

4. How the Members are seated in the Storting Chamber.

In the Storting Chamber, Members shall be seated in the alphabetical order of their constituencies.

СОЛОНГОС

Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Үндэсний Ассамблейн Актын 1 дүгээр бүлгийн 3 дугаар зүйлд: Спикер Үндэсний Ассамблейд суудал авсан намын төлөөлөлтэй зөвлөж, Үндэсний Ассамблейн гишүүдийн танхимд суух суудлын дарааллыг гаргах бөгөөд хэрэв зөвшилцөлд хүрээгүй тохиолдолд Спикер эцэслэн шийдвэрлэнэ.

Article3 (Arrangement of Seats)

The seats of the members of the National Assembly (hereinafter referred to as “National Assembly member”) shall be determined by the Speaker in consultation with representative members of each negotiating party: Provided, That if they do not reach agreement, the Speaker shall make the determination.

* * *

Ашигласан эх сурвалж:

1. http://www.legco.gov.hk/general/english/library/internet_rop.html
2. <http://www.aph.gov.au/>
3. <http://www.parliament.nz/en-NZ/PB/Rules/>

танхим дотор гишүүдэд суудал хуваарилах, Төлөөлөгчдийн танхимаас Сенатад албан мэдээлэл хүргэх үүрэгтэй.

Гишүүд, ажилтнуудад мэдээлэл, зөвлөлгөө болон бусад тусламж бас үзүүлнэ. Тухайлбал, гишүүд ба өмнө байсан гишүүдийн талаархи мэдээллийн баазыг бий болгох, хадгалах, тодорхой мэдээллийг хэвлэн нийтлэх, автомашины үйлчилгээг хариуцах, нарийн бичгийн даргын үйлчилгээ, хурдан бичлэгийн үйлчилгээ зэрэг орно.

Гүйцэтгэгч спикерт радио, телевизийн нэвтрүүлгийн талаар барих бодлогоор зөвлөлгөө өгөхөөс гадна, парламентын танхимд кино, фото зураг авахыг зохицуулна, парламент, гишүүдийн үйл ажиллагааны талаар радио, телевизийн сурвалжлага, нэвтрүүлэгт хяналт тавина.

¹³⁵ Rules of Procedure and Conduct of Business in Lok Sabha

¹³⁶ Оросын Холбооны Улсын Төрийн Думын Регламентад зааснаар Төрийн Думын хуралдаан эхлэхээс хоёр долоо хоногоос доошгүй хоногийн өмнө хэрэв Ерөнхийлөгч өмнө нь хуралдахаар зарласан бол тухайн шийдвэр гарсны маргааш өдөр Төрийн Думын хуралдааныг зохион байгуулж явуулах депутатуудын түр ажлын хэсгийг шинээр сонгогдсон депутатуудаас байгуулна гэж заасан байдаг. Тухайн түр ажлын хэсэг нь анхны хуралдаанаар Төрийн Думын зохион байгуулалтын нэгжүүдийг томилсоноор үйл ажиллагаа нь дуусна.

4. http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm
5. <http://www.stortinget.no/en/In-English/About-the-Storting/Parliamentary-procedure/>
6. <http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phx?documentId=yt31112122225889&cmd=download>
7. <http://www.parl.gc.ca/ProceduralReference.aspx?Language=E>
8. <http://www.parliament.gov.sg/standing-orders-parliament-singapore>
9. http://korea.assembly.go.kr/res/low_02_read.jsp?boardid=1000000036
10. Л. Өлзийсайхан. Парламентын хуралдааны дэгийн онол, арга зүй., 2010 он

